

bilo tistega pristrčnega razmerja, ki mora naposled nastati med finim kritikom in pravim umetnikom, obema, zlasti pa umetnosti na korist. Morda se bo zdelo, da sem prestrogo sodil našo kritično mizerijo, saj se po vseh listih umetna dela vedno kritikujejo; to gotovo, ali nestalnost in slepo hlastanje umetnikov ali bolje psevdoumetnikov po najmodernejših strujah in pikantnih predmetih, na drugi strani zadrega občinstva modernejši slovenski knjigi nasproti in skoraj komična zadrega kritike same napram količkaj nenavadni umetniški prikazni in zlasti klikovska zakulisna in javna sovražnost napram nekaterim in ne slabim umetnikom, vse to jasno priča, da v naši umetnosti ni vse tako, kakor bi moralo biti. — To naj bo namesto ocene zgoraj navedene Cankarjeve knjige, ki bo moje misli podprla in v podrobnostih razjasnila. Kdor bo čital zanimivo, dasi žalostno pripovedovanje umetniške duše, gospe Judit, ta bo tudi spoznal, da so moje vrste vendar neka posredna kritika našega umotvora. Na koncu pravim le: Pojdi tudi ti, čitatelj, kupi knjigo in čitaj, in če ne najdeš tudi sebe izpostavljenega v tej častni galeriji, poberi kamen in ga vrzi na Cankarja in — mene!

Dr. Ivan Merhar.

Kralj Lear. Žaloigra v petih dejanjih. Spisal W. Shakespeare. Poslovenil Anton Funtek. (Prevodi iz svetovne književnosti. Založila in izdala „Slov. Matica“. I. zvezek). V Ljubljani 1904.

Vsak narod, ki se poteguje za samostalnost, mora načelno napeti vse strune, da nudi svojcem v domačih mejah in z domačimi pripomočki tiste drugih narodov najvažnejše pridobitve, ki zaslužijo in vobče tudi uživajo zaradi svoje veličine svetovno priznanje. Prvi pripomoček v priobčevanju je seveda jezik; zato je naloga vsakega naroda, skrbeti za prevode svetovnih del v svojem jeziku. Dokler teh ni, se poslužujejo vsi, ki jim domače slovstvo seveda ne zadostuje, kakega tujega jezika; iz tega pa jasno sledi, da se jim zdi lastni jezik proti onemu, ki jim je odprl pogled v širši svet, ubožen. Zato so prevodi nekako kulturno merilo za vsak narod. Čehi n. pr. — Nemcev niti omenjati ni treba — so s prevodi iz svetovne literature preskrbljeni tako, da se vsak Čeh lahko v svojem jeziku literarno popolnoma izobrazi: v svojem jeziku lahko čita Hugoja, Danteja, Tolstega, Goetheja.

Slovenci še ne moremo biti tako daleč; zato je veselo znamenje, da je „Sl. Matica“ baš to leto, prekoračivši ozke meje svojega programa, pričela z izdajanjem prevodov iz svetovne književnosti. Kakor pozdravljamo s posebnim zadoščenjem to dejstvo, tako se nam zdi srečno zasnovan začetek, ker se je pričelo s Shakespearejem in ker je pričel baš Funtek. — Vsakemu je znano, kako velikanskega pomena je bil za nemško slovstvo prevod Shakespeareja: cel prevrat se začelja z njim! Toliškega pomena za nas sicer ni, ker ga čitamo že zdavnaj v — nemščini; ali vendar pomeni za nas vsak prevod iz Shakespeareja kulturni čin, ker nas porine dobršen košček kvišku v samostalnosti. In baš „Kralja Leara“, to izza grških trilogij največjo tragedijo, imeti v svojem slovstvu, to se nam zdi zdaj, ko jo imamo, šele prav neobhodno potrebno. Hamlet, Julij Cezar in zdaj Lear — to je pogumen napredek!

Da se je pri tako dalekosežnem podjetju poverila prva beseda Funtku, je zelo važno, ker smo dobili prevod, ki bi naj služil vsem naslednikom za vzor in vzorec, pa ne samo pri Shakespeareju! — Jagić je pred nekaj leti v „Archivu“ hudo žigosal ohlapnost nekaterih hrvaških prevodov (iz ruščine); tudi pri nas je dr. Prijatelj, govoreč o Puškinovih prevodih, povedal marsikatero bridko in resnično; ali vobče smo še na stališču, da se s prevodi ukvarjajo iz večine začetniki. Pri enodnevnih literarnih prikaznih to naj bo, ali pri svetovnih delih je treba vse dru-

gačnega dela in drugačne — pietete. Tu je Funtek pravi mož: pesniško čutenje, združeno z največjo natančnostjo, zmisel za vsako fineso v izvorniku, popolna jezikovna izrazitost — to ga diči; da je prevajal po angleškem izvorniku, se potemtakem razume samo ob sebi. Za malo se mu ni niti zdelo, tudi v podrobnostih biti natančen do pičice, n. pr. pri prevajanju osebnih imen (v seznamku oseb „King of France“, „Duke of Burgundy“ itd., a v kontekstu le „France“, „Burgund“ itd.). — Za podstavo si je nadalje vzel eno najnovejših in najtočnejših izdaj; to je dobro, ker je „Learov“ tekst jako nezanesljivo sporočen. Kolikor je meni mogoče presojati, je Funtkov izvornik dobro ubral pot med raznimi sporočili. Tako sledi n. pr. po izreku: „Kateri človek mi pove, kdo sem?“ „Learova senca“ — pri Funtku eden — potreben! — nagovor in odgovor več, nego jih kaže berlinska izdaja, ki sem jo imel jaz v roki. — Primerjal sem naš prevod tudi z nemškim (izdaja „Bibliogr. instituta“) in sem našel, da se naš kar mnogokrat razlikuje od tega, a v svojo korist in kakor zahtevajo Shakespearejeve lastninske pravice. — Pridejane razlage bodo dobro došle; doslej smo jih pri prevodih navadno pogrešali.

Dr. Jos. Tominšek.

Zofka Kveder-Jelovškova: Iskre. Ilustr. M. Rački. 1905. V lastni založbi. Praga. Cena te lepe knjige, ki se dobiva pri pisateljici v Zagrebu, Kukovičeva ul. 14, je 2 K. Oceno priobčimo pozneje. Za danes priporočamo samo knjigo toplo v nakupovanje.

„Svetovna knjižnica“ VI.: Brez dogme, roman, spisal H. Sienkiewicz. Po poljskem izvorniku poslovenil Podravski. Tiskala in založila „Goriška tiskarna“. A. Gabršček. V Gorici 1904. Cena te 560 strani obsegajoče knjige, o kateri izpregovorimo prilično še kaj več in ki seznanj naše občinstvo z enim najznamenitejših romanov slavnega Sienkiewicza, je samo 3 K, po pošti 30 h več.

A. Aškerc: Ali je Primož Trubar upesnitve vreden junak ali ne? Ljubljana 1905. Komisijaska založba L. Schwentnerjeve knjigarne. Cena 30 h.

Pesnik Aškerc v borbi za herojstvo. Potreben odgovor na nepotreben nagovor. Brez virov spisal dr. Josip Tominšek. Ponatis iz „Slov. Naroda“ od 25. do 28. aprila 1905. Cena 30 h, po pošti 35 h. Prodaja L. Schwentner.

Slovenci v šomodski županiji na Ogrskem. Zgodovinska, narodopisna in književna črtica. Napisal Anton Trstenjak. Ponatis iz „Slov. Naroda“ 1905. Cena 1 K. O tem zanimivem in zaslužnem delu izpregovorimo še natančneje.

Slovenska slovstvena čitanka za sedmi in osmi razred srednjih šol. Sestavil dr. Jakob Sket, c. kr. profesor. Druga, predelana izdaja. Cena mehko vezane 2 K 80 h, trdo vezane 3 K. Na Dunaju. V cesarski kraljevi založbi šolskih knjig. Strokovnjaško oceno te knjige, ki je bila za gimnazije in realke potrjena od naučnega ministrstva z odlokom z dne 20. marca t. l., št. 8362., prinesemo pozneje.

„Matice Hrvatske“ zabavna knjižnica, svezak CCLXXXII. — CCLXXXIII. Milan Šenoa: „Exodus“, pripoviest. V Zagrebu, 1904. — Avgust Šenoa, hrvatski Jurčič, je dobro poznan v Slovincih in kdor ni čital sicer ničesar hrvatskega, eno ali drugo delo tega pisatelja mu je vendarle znano. Malo hrvatskih pisateljev je, ki bi se bili toliko vglobili v dušo svojega naroda, ki bi tako temeljito poznali njegov značaj, njegove običaje in navade in ki bi umeli s tako spretnim peresom in s tako umetniško dovršenostjo slikati in risati življenje in čustvovanje hrvatskega naroda, kakor Avgust Šenoa. Avgust Šenoa je takorekoč ustanovitelj hrvatskega romana in po njegovih načrtih in po njegovem zgledu so se ravnali vsi mlajši hrvatski pisatelji. Tudi njegov sin Milan Šenoa, ki se je že pred dalj časom pojavil na polju hrvatske